

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. III. De præcepto Eleemosynæ, seu misericordiæ temporalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

optare mortem *Nuv. & cat.* dicant esse mortale: ad evitanda tamen gravia mala, v.g. afflictionem internam, id licere volunt *San. Sot. Grav. Dia. p. 5. t. 14. R. 92.* Ita *Trull. l. 1. d. 2. n. 11.* excusat foemnam, quæ sibi (vel alteri) mortem optat ad vitandam gravem infirmitatem, mendicitatem, vitam acerbam, &c. vel alia similia mala à marito v. g. inflicta, vel infligenda. Mulierculas tamen ob minimas molestias mortem optantes *Dia. l. c.* mortalis damnat; nisi (ut plerumque fit) excuset defectus advertentiæ & deliberationis.

III. Privatus, qui aversus ab alio fugit illum, si id faciat, ut eum suo colloquio & solatio privet, atq; ita contristet, & malè illi sit, est odium inimicitia, & peccatum: si verò nihil mali optando, tantum fugias, quia tuæ naturæ est difforsionis, vel tibi solet esse molestus, est odium aversionis, & peccatum, si sit irrationabile: quale non erit, si sit persona valde aspera; modò absit contemptus, scandalum, & vindictæ cupiditas. *v. Bon. l. c.*

DUBIUM III.

De præcepto Eleemosynæ, seu misericordiæ corporalis.

Suppono I. Hujus præcepti obligationem nasci ex duplici capite. 1. Ex necessitate proximi egentis. 2. Ex persona possidentis bona, vel necessaria, vel superflua.

Suppono II. Duplicem dari necessitatem proximi. 1. dicitur extrema, ex qua egenti imminet periculum vitæ, vel etiam gravis & diuturni morbi, secund. *Dian. p. 5. r. 8. R. 1. 2.* gravis, ex qua im-

minet periculum gravis mali, vel captivitatis infamiae, gravis jacturae bonorum, vel status: unde fiat, ut difficulter se possit sustentare, v. g. si non possit vivere secundum suum statum, vel si nobilis cogatur alteri famulari, vel artifex, aut vir honestus, mendicare. 3. dicitur communis, quâ laborant mendici triviales, *Laym. l. 3. tr. 2. c. 6.*

Suppono III. Bona necessaria, & superflua dici, vel respectu vitæ sive naturæ, vel respectu status, vel decentis conditionis personæ; quomodo seculares rarò putant se habere superflua, ut docet *Laym. & Navar. c. 24.* Nam quæ sunt necessaria ad alendos liberos, famulos, honestas donationes, convivias, hospitum tractationem (qualia tamen non sunt, quæ ad quemcunque factum, & pompam quisque sibi requirit) spectatis etiam communibus eventibus, hæredibus, necessitate futura, &c. non sunt superflua.

Resp. I. Nemo tenetur dare eleemosynam ex bonis sibi ad vitam necessariis, nisi esset persona talis, ex qua penderet salus Reip. *Est communis.* Et ratio patet ex ordine charitatis.

Resp. II. Probabile est, ex superfluis naturæ & statui, teneri aliquem, etiam in gravi necessitate, succurrere proximo, si probabiliter putet alium non subventurum: idq; ut *Azor. tom. 2. lib. 12. cap. 7. Sylv. & Fumus,* volunt sub mortali, contra *Medinam*, qui vult esse tantum consilii. Ratio, quia cum in scriptura frequenter damnentur homines ob neglecta opera misericordiæ, hæc non sunt restringenda ad extremam, & raram necessitatem, *v. Lay. l. 6. c. 1.*

v. 12. Inn. XI.

Resp.

Resp. III. Proximo in extrema necessitate teneris succurrere ordinariè, ex bonis etiam aliquo modo ad statum necessariis. *Suar. Lay. ex communi. Satisfacis tamen probabiliter, si des cum onere restituendi, quando erit ditior Vasq. &c. contra Suar. Côn. &c. v. Dian. p. 5 t. 8. R. 5.*

Addo, ordinariè, quia si majus damnum æstimeretur, te excidere tuo statu, quàm mors pauperis, non teneris, *Azor. l. c.*

Resp. IV. Probabile est, quòd proximo in gravi necessitate constituto quisq; teneatur subvenire, cum modico detrimento proprii status: quia parvo suo incommodo tenetur magnum incommodum proximi impedire, *Lay. l. c. ex D. Thom. Bon. d. 3. q. 4. p. 6.* Ex dictis collige.

I. Homines privati non tenentur inquirere pauperes. *Vasq. &c.* si tamen dubitetur de extrema alicujus indigentia, tenentur inquirere veritatem. *Sanch. Dia. p. 5. t. 8. R. 39.*

II. Nemo tenetur magnam vim pecuniæ dare pauperi, ad pretiosissimam medicinam emendam vitæ servandæ necessariam, vel ad redimendum à periculo mortis. *Sa. & Côn. d. 27. dub. 8. n. 135.* Et ratio patet ex dictis.

III. Si proximus tantùm egeat usu rei, satis est illam accommodare: v. g. si ab hostibus spoliato vestem commodes, vel vulnerato equum, donec domum revertatur. *Lay. Bon. l. c.*

Resp. V. In communibus pauperum necessitatibus, tenetur aliquando dare eleemosynam, qui habet bona naturæ & statui superflua. *Ita communiter. D. Thom. Suar. Bellar. contra Navar. & Vasq.*

qui negant teneri. Ratio est, tum, quia quisq; tenetur diligere proximum sicut seipsum: tum, quia alioqui pauperes isti inciderent in necessitatem gravem. Videtur tamen hæc obligatio tantum esse sub veniali, ut rectè *Medina*: idq; si nulla sit justa causa negandi; aliàs sub nullo. *v. Lay. Bon. l. c.* Unde resolvuntur Casus sequentes.

I. Pauperibus trivialibus, etsi ex nuditate, morbo, & c. videantur ostendere signa extremæ necessitatis, raro quis tenetur ex præcepto subvenire, etiam de superfluis: tum quia ferè ad movendos spectatores ista necessitas exaggeratur: tum quia ab aliis juvandi præsumuntur. *Mald. Wigers, Diam. p. 5. t. 8. R. 17.*

II. Si quis dives & abundans diu neget omnes eleemosynas, cum proposito dandi meliore, & commodiore loco ac tempore, vel egentioribus, vel in alium pium usum convertendi, is non peccat, cum habeat justam causam negandi: si verò talis, sine rationabili causa, omnes à se pauperes inhumaniter repelleret, cum dicit *Lay, l. c.* versari in malo statu.

III. Nulli omninò quantumvis diviti, omnes pauperes sine eleemosyna repellenti, facilè neganda est absolutio: tum, quia vix reperitur, qui causam saltem apparentem non prætetendat, si superflua se habere fateatur. *Laym. ibi.*

IV. Etsi dicta de eleemosyna danda, intelligantur respectu omnium egentium, etiam peccatorum, infidelium, & inimicorum, damnandi tamen non sunt Magistratus, excludentes à suis civitatibus, iusta

justa de causa, pauperes peregrinos. *Lay. ib. Trull. l. 1. c. 5. d. 10.*

V. Religiosis æquè ac aliis pauperibus debentur eleemosynæ; quia eorum paupertas & necessitas est vera & justa, tamen si voluntariè contracta, cum voluntas & causa fuerit rationabilis, & grata DEO. *Lors. Dian. p. 5. t. 8. R. 18.* Aliud est de iis, qui sponte sua culpabiliter sunt pauperes, ut vagabundi. *Ibid. R. 19.*

Resp. VI. Eleemosyna tantum facienda est ex bonis propriis, & quorum quis liberam habet administrationem. Potest tamen fieri ex alienis, quando proximus est in extrema (vel etiam secundum *Less. l. 2. c. 12.* in valde gravi) necessitate, & aliundè succurri non potest: tunc enim omnia sunt communia. In communi verò necessitate, licet tantum cum consensu Domini, tacito vel expresso, *v. S. Thom. 2. 2. q. 32. a. 7. Reg. 286. Fill. Laym. Bon. l. c. n. 11. Less. l. 2. t. 12.* Unde resolves.

I. Non licet dare eleemosynam ex bonis obnoxiiis restitutioni; v. g. furto ablati: licet tamen ex acquisitis per opus illicitum, sed non cum iniustitia, v. g. ex lucro meretricum. Ratio, quia hæc sunt propria; priora non, *Bon. ibid.*

II. Pueris, filiis familias, servis, ancillis, uxoribus, non licet dare eleemosynam, nisi tenuem, in qua parentum, dominorum, & maritorum voluntas præsumitur. Partiales verò casus, in quibus uxor dare potest, *v. suo loco, præcepto 4. & 6. c. 1. d. 4. v. Bon. di. 3. q. 4. p. 6. Dian. p. 5. t. 8. R. 25.* ubi ex *Hurt.* notat, si pater nullas det eleemosynas, pro eo dare filium.

III. Tutores & Curatores, & qui habent curam bonorum alienorum, possunt facere modicas elemosynas ex bonis, quæ administrant, quales nimirum ipsi facere deberent, quorum sunt. *Vasq. Az. Cón. Dian. p. 5. 2. 8. R. 21.*

DUBIUM IV.

De misericordia spirituali, seu præcepto correctionis fraternæ.

Correptio fraternæ, est admonitio, quæ quis proximum conatur revocare à peccato. De qua certum est, præceptam esse jure tum naturali, quo membra unius corporis se mutuo juvare tenentur; tum divino positivo, *Matt. 18. Si peccaverit in te frater tuus, corripe ipsum. Bec. 2. 2. c. 23. Lay. l. 7. Fill. Bon. p. 7.* Quæritur autem, quæ sit ejus materia, quos, & quomodo obliget?

Resp. I. Omne mortale peccatum proximi, per se est sufficiens materia, ut hoc præceptum obliget sub mortali. *Ita communiter.* Et ratio est; quia cum vitam spirituales proximi tollat, sufficientem necessitatem correctionis inducit. *Dixi 1. omne mortale:* quia etsi etiam veniale sit materia correctionis, non tamen graviter obligans; nec nisi facillimè possis. *Dixi 2. per se,* quia si quis ob timorem, verecundiam, pusillanimitatem, putet se non ita strictè obligatum, vel minus esse idoneum ad corripiendum, videtur tantum peccare venialiter, *vid. S. Tho. 2. 2. q. 32. a. B. & ceteros supra cit.*

Resp. II. Præceptum hoc obligat concurrentibus his circumstantiis. 1. Si certò tibi constet de peccato proximi: indagare enim tenetur solus du-

pe-